

Вечорниці

Українська світлиця. Попід стінами – лави, застелені ряднами. На видному місці стіл, покритий вишитою скатертиною. На лавах сидять дівчата – вишивають, шують, в'яжуть і співають пісню «В кінці греблі шумлять верби» (Народні думи, пісні, балади.-К., 1970.-С.206)

В кінці греблі шумлять верби,

Що я насадила...

Нема того козаченька,

Що я полюбила.

Ой немає козаченька –

Поїхав за Десну;

Рости, рости, дівчинонько,

На другу весну!

Росла, росла, дівчинонька

Та на порі стала.

Ждала, ждала козаченька

Та й плакати стала.

Ой не плачте, карі очі,-

Така ваша доля:

Полюбила козаченька,

При місяці стоя!

Зелененькі огірочки,

Жовтенькі цвіточки...

Нема мого миленького,

Плачуть карі очки!

1д.: Чомусь хлопці затримуються.

2д.: Не хвилюйся! З'являться.

(На передньому плані появляється Галя, яка поспішає на вечорниці. (Старицький М. Твори.- т.2.-К., 1984.-С.102-103))

Галя *(йде, потім зупиняється):* Он хтось стоїть, чи не Степан?

Голохвастов *(уздрівши її):* А, на ловця і звір біжить, ціп-ціп, куріпочко!

(Галя хоче його обійти, а Голохвастов заступа їй дорогу)

Голохвастов: Господи! Це ж та сама красунечка, що я вже бачив. От ціпонька! Не тремтить-бо: чого лякатись, моя зозулечко, – хіба з'їм?

Галя: От, їй-богу, коли не пустите, то калавур закричу.

Голохвастов: Вигадайте! Тільки крикніть, то я такого наговорю, що зараз і в часть вас посадять.

Галя: За що? Що ви гвалтуєте серед ночі, то я маю сидіти?

Голохвастов: Слухайте, серденько, не лементуйте, бо я тільки поговорить хотів з вами, моя зірочка красна. Як повидів я вас, то з того часу і пропадаю, просто вхопили моє серце щипцями, гвоздиком у голові сидите, хоч і бритви не бери в руки!

Галя: Чого переступаєте дорогу; сорому нема, а ще панич!

Голохвастов: Да коли улюбльон, да так улюбльон, що хоч візьміть в руки піштолета і простреліть тут грудь мою!

Галя: Так і повірили. Шукайте собі панночок!

Голохвастов: Да ви луччі за самих найкращих панночок; ви просто така ціпонька, що аж слина котиться, – вірте!

Галя: Хороша пороша, та не для вас!

Голохвастов: Чого ж не для мене? Яка ти строга, нелюб'язна! Да у мене, голубонько, всякого добра. Да я озолочу тебе, брильєнтами обсиплю на весь Київ...

Галя: Обсипайте кого іншого, а мені вашого золота не треба.

Голохвастов: Да хіба я разві поганій? Придивись, пожалуста, первий хвисон...

Галя: Та що – що гарні!

Голохвастов (*бере її за руки*): Серденько, пуколько моя! Улюбись у мене, бо, ей-богу, застрелюсь отут зараз перед тобою, щоб тобі напасть зробити!

Галя: Ой, що ви кажете?

Голохвастов: Потому хоч ножницями перетни моє серце, то там тільки одна любов стримить... Куріпочко моя! (*Обніма*)

Галя: Пустіть-бо! Пустіть, бо кричатиму!

Голохвастов: (*притискує її до себе*) У-ух! Пропав я! Пожар!
(*Галя виривається і тікає, а Голохвастий прямує до виходу*)

1д.: Галю, то Голохвастий до тебе женихається?

Галя: Причепився як реп'ях, ледве втекла!

2д.: Я оце сиджу на вечорницях, вишиваю і думаю, що поки ми дівуємо, поки і горя не знаємо. А як тільки вийдемо заміж і почнуться клопоти та негаразди. Свекруха буде гризти, діти спати не дадуть... Непорозуміння та колотнеча в сім'ї. Особливо коли під однією стріхою збереться декілька невісток. Як ото в «Кайдашевій сім'ї» (І. Нечуй-Левицкий Микола Джеря. – К., 1988. - С. 220-221)

(*У буденному одязі на сцену виходить Мелашка і замітає. Змела сміття в купку*)

Мелашка: Оце вимела хату, половину сіней, обмела коло призьби і змела в купку. Піду по ряднину та винесу його.

(*виходить, а в цей час вибігає Мотря з хати*)

Мотря (*дивиться на сміття*): Доки я буду терпіти од тієї іродової Мелашки!
(*хапає віника і розмітає його по двору. Виходить Мелашка з рядниною*).

Мелашка: Хто це порозкидав сміття?

Мотря: Я розкидала: не мети свого сміття під мою призьбу, бо я тебе ним колись нагодую!

Мелашка: А зась! Не діждеш ти мене сміттям годувати. Нагодуй свого Карпа (*почала змитати сміття до порога*).

Мотря: Не мети до порога, бо мені треба через поріг ходити!

Мелашка: Авжеж, велика пані. Покалякаєш, княгине, золоті підківки.

Мотря: Не мети до порога, бо візьму тебе за шию, як кішку, та натовчу мордою в сміття, щоб удруге так не робила.

Мелашка: А, ти, поскудо! То ти смієш мені таке говорити? Хіба ти моя свекруха? Ти думаєш, що я тобі мовчатиму? Ось тобі, ось тобі!

(*Почала розкидати віником сміття*)

Мотря (*з подиву аж рот розкрила*): То це ти так! То це та, що од свекрухи втікала?

Мелашка: Ти мені не свекруха, а я тобі не невістка. Я тобі мовчать не буду!

(*Мотря замахнулась на Мелашку диркачем. Та схопила його і закричала:*)

Мелашка: Гвалт! Гвалт! Якого ти дідька чіпляєшся до мене, сатано?!

(*З хати вибіг Карпо і почав забирати у жінок диркача. Потім вибіг Лаврін і допоміг брату розборонити жінок*).

Мотря (*з дверей*): Одривай хату! Не буду я з ними жити через сіни, хоч би мала отут пропасти! Бери, Карпе, сокиру, та зараз одривай хату!

Карпо: Чи ви показалися, чи знавісніли? (*Зайшов до хати*)

1д.: Невже таке буває?

2д.: Буває ще й не таке!

(*чути здалеку троїсті музики і пісню «Розпрягайте, хлопці, коні» (Народні думи, пісні, балади.-К.1970.-С.211), що співають парубки*)

Хл.: Добрий вечір, дівчата! Без нас сумували, признавайтесь?!

1д.: Ніхто і не збирався сумувати!

2д.: Ось без троїстих музик було трохи не так... Грайте, музики, бо танцювати хочеться!

(*Грають музики. Всі танцюють, сміються. Всім стало весело.*)

1 хл.: А мені пари не вистачило. Потанцюю з кочергою. (*Бере кочергу і пішов у присядку навколо неї*)

(*Натанцювавшись, дівчата сідають на лави, беруть вишивання і в'язання до рук, а хлопці до них женіхаються, заважають їм працювати*)

2 хл.: Мені сю ніч приснився дивний сон:

1 хл.: Сон рябої кобили? *(Всі сміються)*. Ти краще дай відповідь на таке питання: чому жінка створена з ребра Адама?

2 хл.: Так це ж єдина кісточка у людини, що не має мозку.

Д.: Та не будемо сваритись! А ми вам краще піснею відповімо. Тільки уважно нас слухайте. *(Дівчата відкладають вишивання і в'язання, стають напівколом і пританцьовуючи співають:)*

Іде, іде, іде дощ
На білу березу,
А я своєму миленькому
Сорочку мережу.
Сестра дала ниточок,
Мати – полотенце,
А я сіла й вишиваю
Від щирого серця.
Мати моя, мати моя,
Мати моя мила,
Не дай мене за рудого,
Бо я чорнобрива.
Мати жалю завдала,
За рудого віддала
Та ще й мені наказала,
Щоб я його шанувала.
А я його шаную,
Як собаку рудую.
Під лавою припинаю,
Помями напуваю.
Прив'язала до стола,
А він зуби вискаля.
Скаль, скаль, вражий сину,
Поки знайду хворостину.
Хворостину знайшла,
Та й відсердилася.
Я на свого миленького
Змилосердилася.

3 хл.: Спасибі й за це, високошановні дівчата!

(в цей час заходять 2 хлопці, одягнені в дівчаче вбрання, нарум'янені. Низько кланяються всім і співають:)

– Я на свого миленького змилосердилася *(повторюють одну фразу разів 5, пританцьовуючи кумедно)*

1д.: Ти бач! Їм не сподобалась наша пісня... *(до троїстих музик)* Грайте, музики! В мене нові черевики!

(Лине українська танцювальна музика. Всі танцюють).

2д.: А тепер всіх прошу сісти. Вареники будем їсти!

3д.: Спочатку скуштують дівчата вареників чарівних, з загадками і передбаченнями. *(Бере перша вареник з макітри, надкушує його).* Вареник із сиром! Буду з чоловіком жити в злагоді і в мирі.

(Підходить друга дівчина, бере вареник, кусає його). А мій вареник із сіллю. Що це означає?

1д.: Будеш жити в достатку. Не будеш на солоне хлебати.

5д.: *(бере і надкушує вареник):* А мій з соломою!

1д.: Будеш солом'яною вдовою.

6д.: А мій вареник з монетою!

1д.: Багатою будеш!

7д.: А мій вареник з обручкою.

1д.: Заміж скоро вийдеш.

2д.: Досить ворожити, бо мій милий вареничків хоче. Виносьте, дівчата, вареники для всіх.

(Дівчата виносять велику макітру вареників, хлопці ставлять поряд на стіл куманець чи баранець)

1хл.: Кличте нашу господарку вечорниць, ми їй подякуємо за все.

2хл.: Ой гарні ж вареники, гарні! Оце будуть господарочки! А ну, хлопці, давайте дівчатам в дяку хвилинку-веселинку подаруємо. Хто знає кращий анекдот, а чи дотепну смішинку, байку, веселу бувальщину?

(Розпочинається конкурс, в якому можуть взяти участь і глядачі. Закінчуються вечорниці визначенням та нагородженням переможців конкурсу.)